Pallos Judit

Észak-Korea a háború küszöbén

A legutóbbi hírek szerint a Koreai Köztársaság „életveszélyes fenyegetés” szintűre emelte katonai készültségét, miután a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság április első hétvégéjén két közepes hatótávolságú Musudan rakétát átszállított a keleti partvidékére, amelyeket állítólag mobil kilövőállásokra helyezett fel. Az esemény nem az első fenyegető lépése Phenjannak, hanem csupán időben az egyik legutóbbi. Sok elemző attól tart, hogy annyira megnövekedett a feszültség a Koreai-félszigeten, hogy bármelyik pillanatban kitörhet egy helyi vagy szélesebb fegyveres konfliktus a térségben. Mégis mi vezetett idáig?

Mint ismeretes, Észak-Korea tavaly decemberben sikeresen műholdat állított Föld körüli pályára, amivel a 2011 decemberében hirtelen elhunyt egykori diktátornak, Kim Dzsongilnek akartak méltó emléket állítani. A nemzetközi közösség azonban a cselekedetet interkontinentális ballisztikus rakétával végrehajtott, a Biztonsági Tanács határozataival és egyéb nemzetközi egyezmények által is tiltott kísérletnek minősítette, és további szankciók életbe léptetéséről döntött az agresszorral szemben. Erre válaszul Phenjan nem hazudtolva meg önmagát idén február 12-én végrehajtotta a harmadik kísérleti atomrobbantását. Másnap az ENSZ BT egyhangú szavazással életbe léptette szankcióit a renitens állam ellen, amely büntetőintézkedések célja, hogy tovább nehezítsék az észak-koreai ballisztikus rakéta-és nukleáris fegyverprogramok finanszírozását, valamint az ezekhez szükséges anyagok beszerzését. A helyzet súlyosságát mutatja, hogy a döntést kivételesen Kína – Észak-Korea legszorosabb szövetségese, legfontosabb támasza, kereskedelmi partnere – is támogatta, sőt a határozat szövegét az Egyesült Államokkal közösen dolgozták ki.

Időrendben haladva Phenjan következő lépése az volt, hogy megelőző atomcsapással fenyegette meg az Egyesült Államokat, Dél-Koreát és más „agresszor” államokat, miután ismertté vált, hogy amerikai-dél-koreai közös hadgyakorlatok kezdődnek az 1953-as tűzszüneti vonal közelében. Miután a hadgyakorlatok valóban elkezdődtek, Phenjan tiltakozásul megszüntette a forródrót-kapcsolatot déli szomszédjával, majd egyoldalúan felbontotta a Koreai-félszigeten 1953 óta érvényben lévő fegyverszüneti és megnemtámadási egyezményt. A KCNA hírügynökség rendkívüli közleményben jelentette be a hadiállapot beálltát a két koreai ország között. Phenjan bármilyen provokatív cselekmény esetén kilátásba helyezte a „totális” háború megindítását, és a fenyegetésének nyomatékosítására Észak-Koreában katonák és civilek tízezrei tartottak a vezetőjük terveivel szimpatizáló „békemenetet”. A Kim-dinasztia legfiatalabb tagja, Kim Dzsongun (az első észak-koreai kommunista vezető, Kim Ir Szen unokája) állítja, hogy országa immár képes csapást mérni az Egyesült Államok csendes-óceáni katonai támaszpontjaira Guamban és Hawaii-on. Katonai szakértők véleménye szerint az északi vezetés teljes mértékben tudatában van annak, hogy ha atomtámadást indítana, az a rezsim biztos bukását jelentené, ezért nagyobb a valószínűsége a Dél-Koreát sújtó

taktikai csapásnak. Ezt a vélekedést látszik alátámasztani az a tény is, hogy Phenjan háborús retorikájában gyakorta él a Szöult lángtengerré változtató szólamokkal.

Április elején az észak-koreai rezsim hivatalosan bejelentette, hogy blokád alá vette a Keszong különleges gazdasági övezetet, amely addig az ottani ipari komplexum révén a Koreai-félsziget két országa közötti sikeres együttműködés és megbékélés szimbóluma volt. A túlnyomórészt Szöul által finanszírozott komplexumban több mint 120 dél-koreai cég működik, 53 000 észak-koreai számára biztosítva munkát. A két ország közötti kereskedelemben a legjelentősebb részt magáénak tudva az iparvidék működéséből Phenjan évente becslések szerint kétmilliárd dolláros bevételre tesz szert, amely az ország körülményeit ismerve elsődleges fontosságú keményvaluta-forrás. Az észak-koreai hatóságok a blokád életbe lépésétől kezdve megtagadták a dél-koreai dolgozók belépését a demilitarizált és így a legveszélyesebb területen elhelyezkedő Keszong iparvidékre. A szöuli egyesítési minisztérium információi szerint az itt dolgozóknak Phenjan engedélyezte a szabad eltávozást, a hazatérést. A Jonhap dél-koreai hírügynökséghez eljutott tájékoztatás szerint Szöul minden eszközzel meg fogja védeni azokat a dél-koreai állampolgárokat, akik úgy döntenek, hogy a helyszínen maradnak. Sokan azért döntöttek a maradás mellett, mert bizonytalan, hogy az észak-koreai rezsim meddig szándékozik fenntartani a blokádot, és mert félnek, hogy vállalataik nem maradnának fenn, ha nem folytatnák a munkát, és nem utolsósorban azért, mert a távozás után meghatározatlan ideig nem biztosított a visszatérés lehetősége.

Közben a fokozódó krízisben az Egyesült Államok megkezdte a csendes-óceáni katonai támaszpontjaira a rakétapajzsok telepítését. Amerikai katonai szakértők szerint ugyanis Észak-Korea egyelőre nem rendelkezik az amerikai szárazföldet veszélyeztető támadás technikai feltételeivel, viszont meglévő rakétáival komoly fenyegetést jelent az amerikaiaknak a Dél-Koreában és Japánban, valamint Guamban és Hawaii-on lévő katonai támaszpontjai számára.

Az említett provokatív lépések mellett a sztálinista rendszer szerint élő Észak-Korea hatóságai Kim Dzsongun parancsát tolmácsolva bejelentették a jongbjoni nukleáris komplexum újraindítását és kibővítését, valamint az urándúsítás és a plutónium előállításának folytatását. A KCNA hírügynökség pedig röviddel ezután hírül adta, hogy a párt-és állami vezetés engedélyt adott atomfegyverek bevetésére is. A legfrissebb hírek arról szólnak, hogy Észak-Korea már Japánt is megfenyegette avval, hogy csatatérré változtatja az országot és elpusztítja az ott lévő amerikai katonai bázisokat. A Koreai Munkáspárt hivatalos lapja szerint Phenjan öt japán nagyvárosra, valamint a szigetországi katonai támaszpontokra fog megtorló csapást mérni, ha Tokió és Washington nem hagy fel az ellenséges lépésekkel és háborút szít.

A jelenlegi feszült helyzetben minden szem Pekingre, Észak-Korea legnagyobb szövetségesére szegeződik. Kína döntheti el a „háborús diplomáciai játszmát”. A kínaiak egyáltalán nincsenek könnyű helyzetben, ugyanis olyan módon kell elérniük a feszültség fokozatos csökkenését, hogy közben fenntartják a normális államközi kapcsolataikat az észak-koreai „remeteállammal”, de tudatosítaniuk kell a rezsim vezetőjével azt is, hogy nem tolerálják a rakétakísérleteiket és egyéb agresszív cselekedeteiket. Szükséges az Egyesült Államok és Kína együttműködése is, hiszen ha a nevezett két állam viszonya nézeteltéréseik miatt megromlik, Phenjan próbálkozhat

külön-külön kedvezmények kicsikarásával mindkét államtól. A helyzet megoldásának kulcsa az érintett szereplők szoros stratégiai együttműködése, a hatoldalú tárgyalásokra alapozott többoldalú biztonsági rendszer létrehozása.

Az észak-koreai külügyminisztérium nyilvánosságra hozta, hogy már nem az a kérdés, hogy lesz-e háború, hanem az, hogy mikor fog kitörni. A Korea-szakértők azonban egyöntetűen azon a véleményen vannak, hogy mindez csak nagyon agresszív provokáció, amivel Kim Dzsongun a népének, a nemzetközi közösségnek és katonai elitjének is igyekszik bebizonyítani, hogy fiatal kora ellenére apjához hasonlóan erőskezű vezető. Az lehet a célja, hogy közvetlenül tárgyalhasson Washingtonnal kétoldalú szinten, amire eddig még nem volt precedens. Erre utal Dennis Rodman amerikai kosárlabda sztár röviddel ezelőtti észak-koreai látogatásának beszámolója is. Andrej Lankov orosz Korea-kutató, aki karrierjét a phenjani Kim Ir Szen Egyetem orosz cserediákjaként kezdte egyértelmű álláspontot van a kialakult helyzetről és a jövőbeli kilátásokról: abszolút kizártnak tartja, hogy újabb háború törne ki a félszigeten. Szerinte ez egyáltalán nem célja Kim Dzsongunnak, aki szerelmes a feleségébe, imádja a luxusautóit, a luxusvilláit és a luxuséletet, és nem utolsósorban teljes mértékben tisztában van azzal, hogy ha háborút indítana napok vagy órák alatt összedőlne a rezsim, és őt egész családjával együtt kivégeznék, vagy meghalnának a harcok során.

(2013. április 12)